

A XVIII–XIX. század fordulóján igencsak mozgalmas volt a Jón-szigetek lakóinak élete. A hosszú velencei uralom után, az 1797-es campoformiói békében a Francia Köztársasághoz csatolták a „Hét Sziget” néven emlegetett területet. Ezek a szigetek számos apró és 7 nagyobb szigetből állnak, úgymint *Korfu* (Corfu vagy Kérkira), *Paxo*, *Santa Maura*, *Keffallónia*, (Cephalónia vagy Kefalinia), *Ithaka* (Thaki vagy Kis Cephalónia,), *Zákinthosz* (Zanté vagy Zante) és *Kithira* (Kythéra vagy Cerigó). „A’ Jóniai tengerben, az Albániai, Livádiai és a Móreai partok körül fekszenek, hegyes halmos darábos, még is nagy részint termékeny földjük és igen kellemetes levegőjük vagy is klímájok vagyon. ... Ezen szigeteknek öszvességgel 44 □m.f. a’ kiterjedések, a’ lakosaik száma pedig 216 000-re megy, a’ kik Görögök és Olaszok, és a’ görög, kathólíka és a zsidó vallást tartják. A’ közönséges nyelv a’ Görög és az Olasz nyelvek.”¹

Napóleon stratégiai szempontok alapján tartotta fontosnak a szigetek megszerzését, talán legnagyobb álmának, az európai és az ázsiai birodalmak saját fennhatósága alatt történő egyesítésének első lépését látta birtoklásukban. Rögtön helyőrségeket állított fel, és nagy raktárak építtetését kezdeményezte, hogy az ázsiai és a görög, illetve a francia termékekkel folytatott kereskedelem útvonalát biztosítsa. Tervei megvalósítása érdekében a Török Birodalom ígájában nyögő népeket is csatasorba szeretne volna állítani, kiáltványt intézett a görögökhöz, az egyiptomi expedíció kezdetén az arabokhoz, amelyekben nemzeti felkelés megindítására szólította fel őket. Expedíciós seregeinek megtorpanása, illetve a francia belpolitikai bonyodalmak súlyosbodása miatt, le kellett mondania a keleti tervekről, és amikor Napóleon visszatért Párizsba, a második koalíció csapatai már megvetették lábukat a Jón-szigeteken.

1799-ben megalakították a „Hét Sziget Egyesült Köztársaságát” a Török Birodalom fennhatósága és az Orosz Birodalom védnöksége alatt. Az új állam lakóinak életét az 1800-ban kiadott alkotmány szabályozta,

¹ Közönséges vagy Universalis Geógráfia a’ Bécsi Kongresszusban történt változás szerint. Írta CANNABICH I. G. F. Prof. Fordította Czövek István, Pesten, Trattner János Tamás, 1817. 249. l.

és 1803-ban, valamint 1806-ban újabb szempontok figyelembevételével módosították azt. De Napóleon nem könnyen mondott le az itt létesíthető előretolt helyőrségekről, és fegyveres, valamint diplomáciai harcai eredményeként az 1807-es tilsiti békében újra a franciák fennhatósága alá került a szigetcsoport.

A második francia megszállás, amely néhány új mezőgazdasági kultúra meghonosítását, továbbá az oktatás korszerűsítését, valamint a közművesítési munkálatok kezdetét is jelentette, értelemszerűen jelentős változások lehetőségét hordozta, ám a szigetek lakóinak sorsa hamarosan újabb fordulatot vett. Napóleon törökországi és perzsiái tárgyalásai megszakadtak, a Földközi-tenger medencéjében pedig az angolok pozíciói újra stabilizálódtak: Gibraltár, a Baleárok, Szardínia, Szicília és Málta után, 1809 és 1810 folyamán a Jón-szigetek erődjeire is kitűzték az angol lobogót. Noha a francia császár – erejét és a szigetek jelentőségét meghaladó módon – próbálta biztosítani utánpótlásukat, mégis mindössze a bevehetetlennek tartott korfui erőd tudta tartani magát Napóleon lemondásáig.

A bécsi kongresszuson Ausztria és Oroszország csapott össze a szigetek birtoklásáért, de a nevető harmadik Anglia lett. A korfui szenátus 1814. májusában levelében kérte az orosz védnökséget, és az egyik orosz követ, a korfui születésű Kapodisztriasz gróf a kongresszuson fel is vetette a szigetek függetlenségének lehetőségét, de Anglia sikeresen alkalmazta az „oszd meg, és uralkodj!” elvét, a szigeteknek pedig bele kellett nyugodniuk, hogy ezúttal „angol szigorban” lesz részük.

Az 1815. november 5-én kötött jóniai egyezmény angol védnökség alatt álló „szabad és független államnak” nyilvánította a szigeteket. Az első kormányzó Sir Thomas Maitland lett, aki 1816-tól 1824-ig töltötte be e tisztségét, és akinek önkényes intézkedései olyan mély nyomot hagytak a szigetek lakóinak lelkében, hogy a korfuiak „mumusként” gyermekeiket még ma is nevével ijesztgetik. A jóniai egyezményben kilátásba helyezett alkotmánylevelet 1817. május 2-án fogadták el. Az alkotmánylevéllel kapcsolatos visszaélési lehetőségeket Kapodisztriasz gróf megpróbálta a nagyhatalmak tudomására hozni. A szentpétervári udvarban személyes befolyását is latba vetve igyekezett befolyásolni a dolgok alakulását, így levelezett többek között Wellington herceggel is. Forrásainkban ezeket a

szerződéseket, illetve kivonatukat, a bíráló megjegyzéseket és néhány rájuk vonatkozó levelet közlünk.

A források felhívják a figyelmünket arra, hogy a védnökség lényegében uralkodói jogokat biztosított a kormányzónak, sőt az angol, illetve az angoloknak behódoló tisztségviselők vajmi kevés beleszólási lehetőséget biztosítottak a szigetek polgárainak tulajdon sorsuk alakításába.

Kapodisztriasz próbálkozásai kudarcot vallottak a szigetek kérdésében. Nem segíthetett a Londonban székelő filhellén mozgalom tevékenysége sem abban, hogy a szigetek akár az 1821-től induló görög szabadságharchoz, akár a létrejövő független görög államhoz csatlakozhassanak. Mindössze annyi dicsőség jutott a „jónoknak”, hogy a szabadságharc tisztjeinek jelentős része a franciák által náluk kiképzett katonákból került ki, és Szolomosz, a szabadságharc költője is Korfun született. Kapodisztriasz kormányzó, majd rövid időre köztársasági elnök lett.

A szigeteken az 1848-as alkotmánymódosításban biztosították a sajtószabadságot. Az angolok fejlesztették a gazdaságot, folytatták a franciák útépítési és csatornázási programját, támogatták az oktatást, egyetemet és akadémiát alapítottak.

A görögországi belpolitikai válság hatására a nagyhatalmaknak 1863-ban dönteniük kellett Wittelsbach Ottó, a megbukott görög király utódlásának kérdésében. Nagy-Britannia félt, hogy az ország vezető körei a törökökkel szemben az orosz orientációt fogják elfogadni, de az 1830-as londoni jegyzőkönyv értelmében a védnök hatalom nem adhatott királyt. Céljai megvalósítása érdekében kerülő úthoz folyamodott: megígérte, hogy engedélyezi a Jón-szigetek Görögországhoz csatolását, ha királlyá választják az általa támogatott dán herceget. Miután a Glücksburg házból származó I. György király ígéretet tett arra, hogy lehetőség szerint kerüli a törökellenes tevékenységet, meggátolja a fegyveres cselekményeket, továbbá megakadályozza az orosz politika görögországi térhódítását, újonnan elnyert országához csatolhatta a Jón-szigeteket. Anglia ezáltal továbbra is biztosította gazdasági és politikai befolyását a térségben, a Jón-szigetek lakói pedig – az athéniakkal együtt – fényes ünnepeken adtak hangot a politikai egyesülés öröme felett érzett boldogságuknak.